

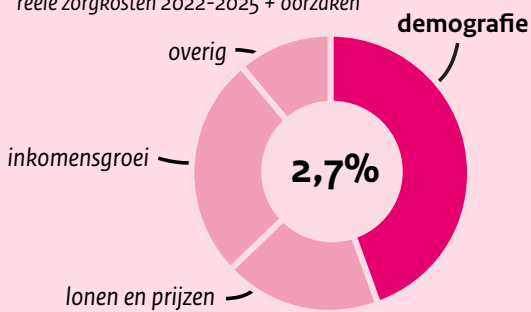

Verkenning Middellangetermijn 2022-2025

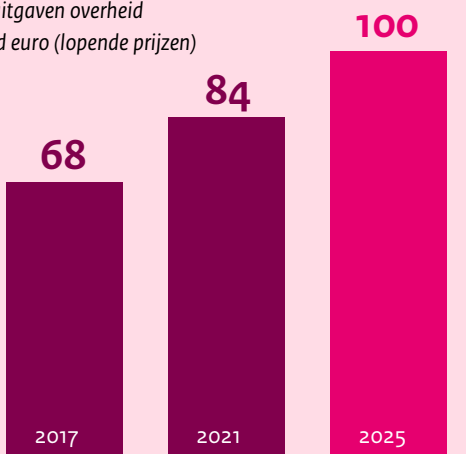
In de zorg komt alles samen

De zorgkosten blijven stijgen. Vergrijzing is de belangrijkste oorzaak. Als gevolg is er flink meer zorgpersoneel nodig, opgeteld zo'n 135.000 mensen in 2025

gemiddelde jaarlijkse toename
reële zorgkosten 2022-2025 + oorzaken

zorguitgaven overheid
in mld euro (lopende prijzen)

Voor het eerst daalt het aantal mensen in de leeftijd 15-74 jaar. De totale bevolking neemt toe

verandering 2025 t.o.v. 2021 in aantal personen

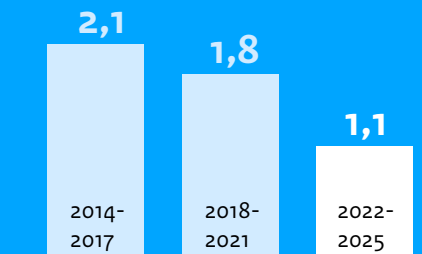
15-74-jarigen
-45.000

totale bevolking
?+270.000

Economische groei daalt

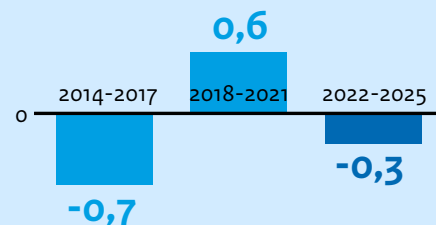
gemiddelde bbp-groei per jaar, in %

De vergrijzing leidt tot een lagere
stijging van het arbeidsaanbod en
daarmee tot een lagere bbp-groei

Tekort op begroting

EMU-saldo in % bbp

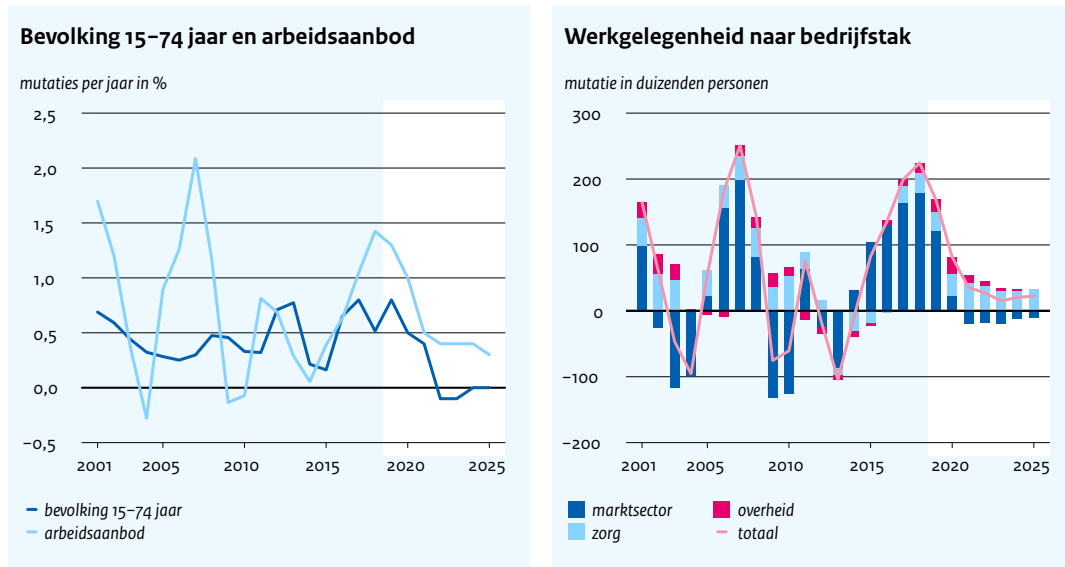

Meer zorguitgaven en minder
gasbaten leiden tot een tekort
op de overheidsbegroting

Kerngegevens voor Nederland, 2001-2025

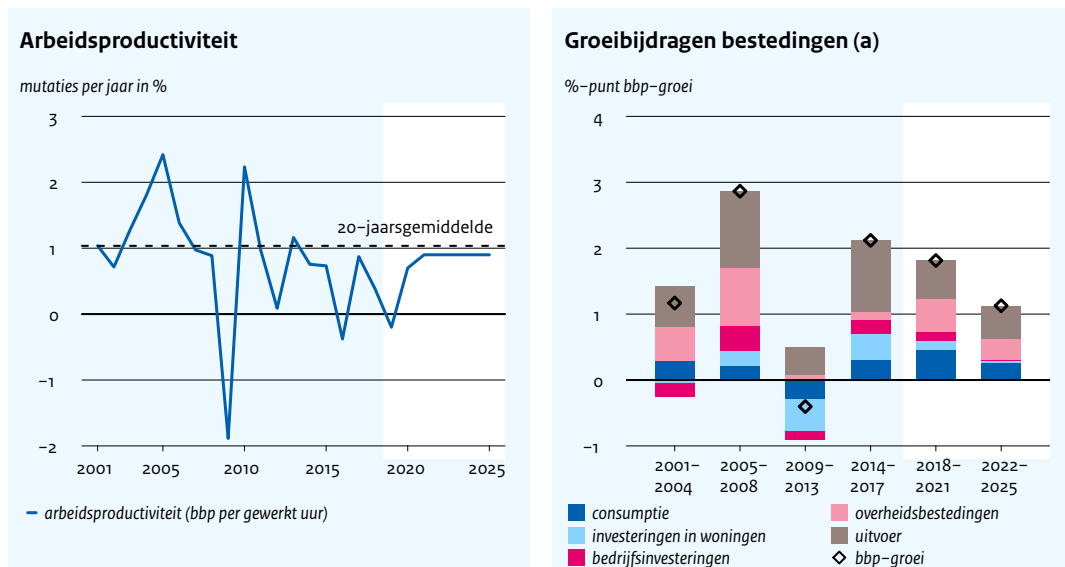
	2001- 2004	2005- 2008	2009- 2013	2014- 2017	2018- 2021	2022- 2025
<i>mutaties per jaar in %</i>						
Internationale economie						
Relevant wereldhandelsvolume goederen en diensten	3,8	6,0	1,7	4,5	2,4	2,9
Concurrentenprijs (a)	-3,5	1,1	1,2	0,9	0,7	0,7
Olieprijs (dollars per vat, niveau in eindjaar)	36,1	96,3	107,8	54,3	55,3	58,4
Eurokoers (dollar per euro, niveau in eindjaar)	1,24	1,47	1,33	1,13	1,14	1,23
Lange rente Nederland (niveau in eindjaar in %)	4,1	4,2	2,0	0,5	-0,3	0,1
Volume bbp en bestedingen						
Bruto binnenlands product (bbp, economische groei)	1,2	2,9	-0,4	2,1	1,8	1,1
Consumptie huishoudens	1,0	0,9	-0,8	1,4	1,8	1,2
Consumptie overheid	2,8	4,0	0,8	0,7	2,2	1,5
Investerings (inclusief voorraden)	-1,0	5,5	-3,7	5,5	2,6	1,0
Uitvoer van goederen en diensten	3,0	5,0	2,2	5,0	2,6	2,7
Invoer van goederen en diensten	2,8	5,0	1,7	5,3	3,0	3,0
Prijzen, lonen en koopkracht						
Prijs bruto binnenlands product	2,8	2,2	0,8	0,7	2,0	1,5
Uitvoerprijs goederen en diensten, exclusief energie	-0,4	1,3	0,8	0,2	0,9	0,9
Prijs goedereninvoer	-1,9	3,3	1,4	-2,2	0,3	0,5
Inflatie, geharmoniseerde consumentenprijsindex (hicp)	3,1	1,7	2,0	0,5	1,7	1,5
Loonvoet bedrijven (per uur)	3,3	2,8	1,9	0,6	2,7	2,3
Cao-loon bedrijven (c)	3,0	2,0	1,6	1,3	2,3	1,9
Koopkracht, statisch, mediaan alle huishoudens		0,5	-0,7	1,3	1,1	0,0
Arbeidsmarkt						
Beroepsbevolking	0,6	1,3	0,5	0,3	1,0	0,3
Werkzame beroepsbevolking	0,0	1,9	-0,2	0,9	1,3	0,2
Werkloze beroepsbevolking (in duizend personen, niveau in eindjaar)	466	318	647	438	345	405
Werkloze beroepsbevolking (niveau in eindjaar in % beroepsbevolking)	5,7	3,7	7,3	4,9	3,7	4,3
Werkgelegenheid (in uren)	0,0	1,5	-0,6	1,5	1,4	0,2
Overig						
Arbeidsinkomensquote (niveau in eindjaar in %)	74,0	70,5	74,1	73,3	75,0	75,0
Arbeidsproductiviteit bedrijven (per uur)	1,4	1,5	0,4	0,6	0,6	1,0
Individuele spaarquote (niveau in eindjaar in % beschikbaar inkomen) (b)	-2,2	-2,0	1,7	3,0	3,8	2,6
Saldo lopende rekening (niveau in eindjaar in % bbp)	6,6	4,3	10,1	10,8	8,5	8,3
<i>niveau in eindjaar in % bbp</i>						
Collectieve sector						
EMU-saldo	-1,8	0,2	-2,9	1,3	-0,4	-0,3
EMU-schuld (ultimo jaar)	50,3	54,7	67,7	56,9	46,9	43,9
Collectieve lasten	34,8	35,9	36,1	38,6	38,3	38,5
Bruto collectieve uitgaven	43,4	43,2	46,6	42,9	43,2	42,8
(a) Goederen en diensten, exclusief grond- en brandstoffen.						
(b) Niveau; beschikbaar gezinsinkomen is inclusief collectieve besparingen.						
(c) Voorheen contractloon bedrijven.						

In de jaren 2022-2025 neemt de bevolking tussen 15 en 74 jaar af (links) en absorbeert de zorgsector de toename van het arbeidsaanbod (rechts)

Bron: CBS en CPB ([databestand.link](#)).

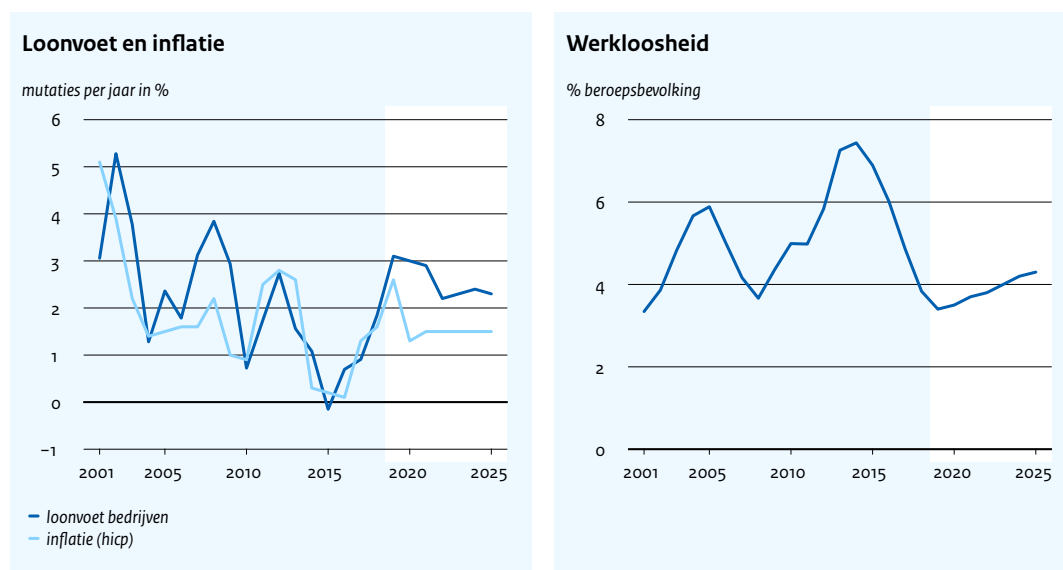
In 2022-2025 gematigde groei arbeidsproductiviteit (links) en terugval bbp-groei (rechts)

(a) De finale en gecumuleerde intermediaire invoer zijn in mindering gebracht op de bestedingscategorieën.

Bron: CBS en CPB ([databestand.link](#)).

Inflatie blijft onder de ECB-doelstelling (links) en werkloosheid loopt licht op

Bron: CBS en CPB ([databestand, link](#)).

Ontwikkeling collectieve zorguitkeringen en uitgaven aan Wmo/Jeugdzorg 1990-2025

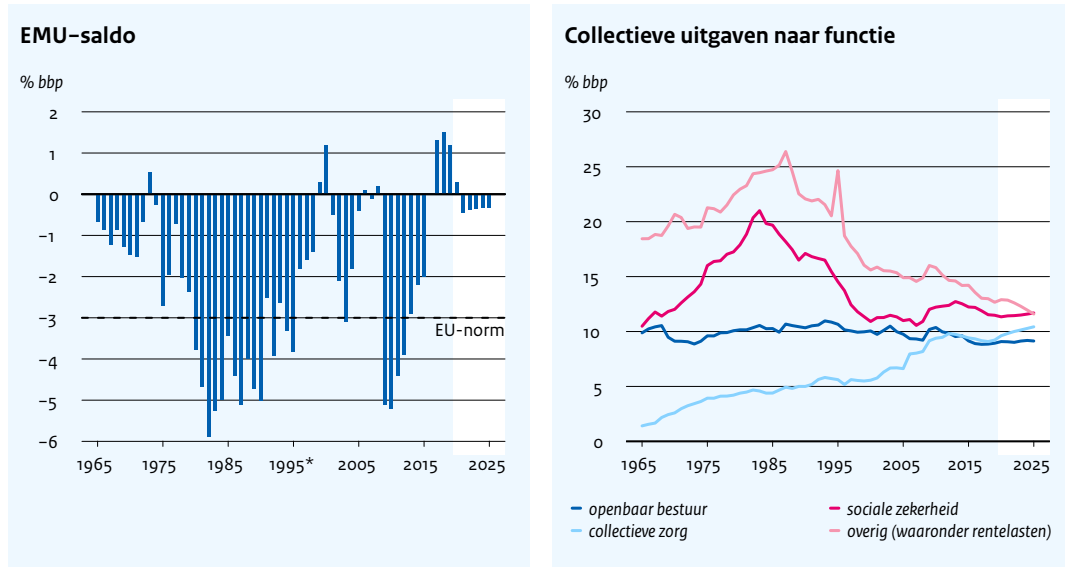
	1991-2018 (a)	2018-2021 (b, c)	2022-2025 (b)
<i>groei in % per jaar</i>			
Nominale groei	4,9	5,4	4,2
Algemene inflatie (prijsmutatie bbp)	1,8	2,0	1,5
Reële groei	3,0	3,4	2,7
Bijdragen aan reële groei			
Demografische/epidemiologische factor	1,0	1,3	1,2
Reële lonen en prijzen	0,5	0,3	0,5
Beleids effecten		0,5	0,0
Inkomensgroei	1,2	0,9	0,7
Overige groei	0,3	0,5	0,3
Totaal reële groei	3,0	3,4	2,7

a) De groei 1991-2018 betreft geconstrueerde bruto reeksen op basis van de Zorgrekeningen conform de wettelijke regelingen in 2018.

b) De groei vanaf 2018 betreft de groei van de netto uitkeringen conform Nationale rekeningen en de groei van de uitgaven aan Wmo/Jeugd. Voor details zie Middellangetermijnverkenning zorg 2022-2025 ([link](#)).

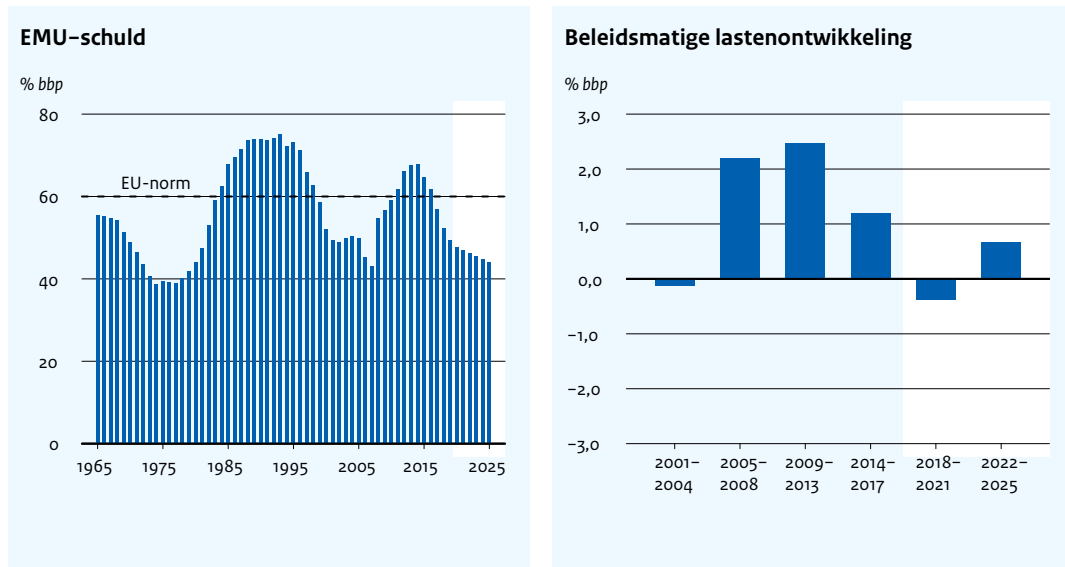
c) De groeivoeten zijn gecorrigeerd voor de reeksbreuken (m.n. vanwege de toevoeging van de provinciale jeugdzorg aan de functie zorg vanaf 2020).

Overheidstekort in 2022-2025 bij toenemende overheidsuitgaven en minder gasbaten

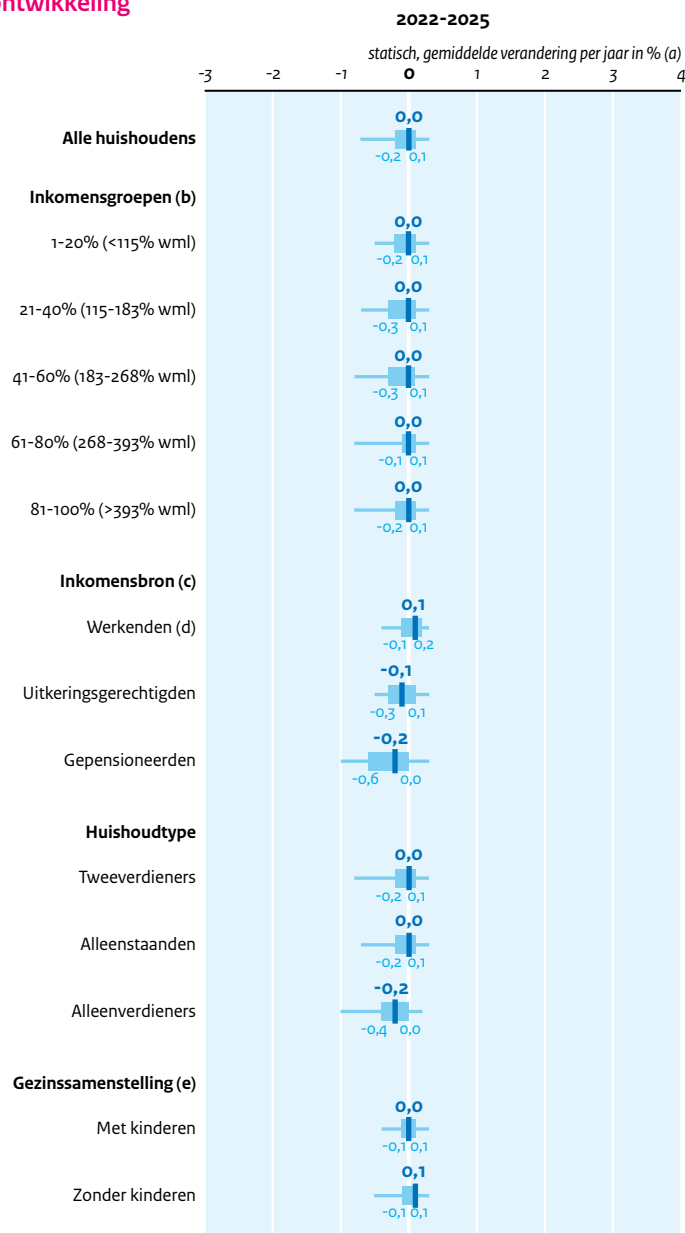
* EMU-saldo in 1995 gecorrigeerd voor effect verzelfstandiging woningcorporaties
Bron: CBS en CPB ([databestand.link](#)).

De overheidsschuld neemt verder af ondanks het tekort doordat het bbp toeneemt (links), lastenverzwaring in 2022-2025 (rechts)

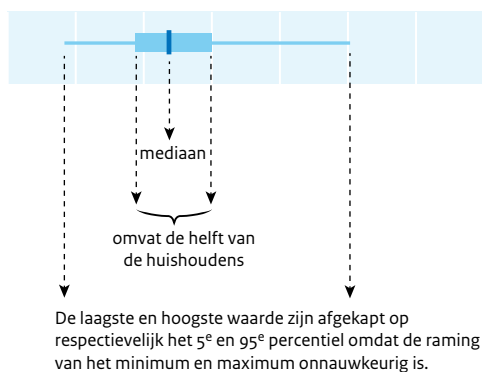

Bron: CPB ([databestand.link](#)).

Koopkrachtontwikkeling

Hoe af te lezen?

Bron: CPB ([databestand, link](#)).

Een mediaan is de middelste waarde van een verdeling van cijfers, geordend van laag naar hoog. Een mediane koopkrachtontwikkeling van 1,3% voor alle huishoudens betekent dat de helft van de huishoudens een koopkrachtontwikkeling van 1,3% of lager heeft, en de andere helft 1,3% of hoger. Voor de helft van de huishoudens valt de koopkrachtontwikkeling binnen het blauwe balkje, met een kwart boven en een kwart onder de mediaan. De andere helft van de huishoudens heeft een koopkrachtontwikkeling die hier buiten valt. De staarten van de boxplot laten de laagste en hoogste koopkrachtontwikkeling zien.

- (a) Exclusief incidentele inkomensveranderingen.
- (b) Bruto inkomen uit arbeid of uitkering op huishoudniveau; het bruto minimumloon (wml) is in 2022 ongeveer 22.480 euro. De inkomensgroepen zijn verdeeld in vijf groepen van gelijke grootte in oplopende volgorde van inkomen, ieder 20% van alle huishoudens.
- (c) De indeling naar inkomensbron is op basis van de hoogste inkomensbron op huishoudniveau, waarbij een huishouden waarvan hoofd of partner winst-inkomen heeft, bij werkenden wordt ingedeeld. Huishoudens met vroegpensioen of studiefinanciering als hoogste inkomensbron zijn uitgezonderd.
- (d) Bij werkenden wordt geen rekening gehouden met incidentele verandering van het loon, zoals het ontvangen of wegvallen van bonussen.
- (e) De indeling naar gezinsamenstelling is op basis van de aanwezigheid van kinderen tot achttien jaar en is exclusief huishoudens van gepensioneerden.